

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 10. hod. Expedicí se nachází v obchodnictví musikalí k „Beethovenu“ u Roberta Veita v Nových alejích č. 116. Kdo všechna čtyři čtvrtletí odebere, obdrží praemii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl., půll. 2 zl., celor. 4 zl. rak. č. S poštou: čtvrtl. 1 zl. 15 kr., půll. 2 zl. 30 kr., celor. 4 zl. 60 kr. rak. čísla. Pro státy německé: půlletně 1 tol. 10 nov. gr., celoročně 2 tol. 20 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor:
Emanuel Meliš.

1. ledna.

Nakladatel:
Robert Veit.

Návod ku zpěvu, ohledem na národní školy.

Podává J. L. Zvonář.

Jelikož vyučování zpěvu nyní i v národních školách skoro rádným předmětem jest, doufáme přijíti vhod pp. učitelům na venkově, podáme-li theoreticko-praktický návod k naučení se tak důležitému předmětu, jako je zpěv. Opíraje se na výrok zkušených mužů: „že bez jakés známosti harmonie nelze ve zpěvu něco rádného dokázati,“ zakládáme svůj návod na harmonii, a jsme přesvědčeni, že pro mladé a chápavé učně rovněž tak zajímavým jako užitečným bude. Na námitku, která by se nám učinit mohla, že zpěvák vůbec a školní mládež zvlášť harmonie nepotřebuje, odpovíme jen tím, že jen na základě harmonie lze hudební sluch dokonale vycvičiti a falešnému zpívání předejiti, a to jest z příčin docela přirozených. Že při tom u učně přirozený smysl pro hudbu předpokládáme, rozumí se samo sebou; komu se toho nedostává, tomu není žádným způsobem pomoci.

Ústrojové zpěvní a rozvržení hlasů.

Zpěv jest řeč.

Při zpěvu činní nástrojové lidského těla jsou: plíce, průduchnice a hrdlo.

Hrdlo jest hlavně stroj hlasu.

Hlas nazýváme zvuky, jež povstávají hrdlem za příčinou průchodu dechu. Mají-li zvuky tyto určitou hloubku a výšku, slují tony.

Hloubka a výška hlasu se přičítá rozlehlosti hlasní šterbiny, jež se v hrdle nachází.

Síla hlasu pochází hlavně z toho, jak jsou prsa uzpůsobena; ačkoliv i jiné okolnosti mají vplyvu na sílu hlasu.

Hlasy se rozdělují vůbec na mužské a ženské; k těmto posledním náleží dětské hlasy. Jak mužské tak ženské hlasy rozvrhují se na vysoké a nízké. Vysoký mužský hlas sluje tenor, nízký bas; vysoký ženský hlas sluje soprán, nízký alt. Chlapčí hlasy se

počítají k ženským; proměňují se svým časem v mužské. Úkaz ten se jmenuje změna neb cizým názvem *mutování*.

Držení těla a šetření hlasu.

Při zpěvu se musí držet tělo zpříma, prsa se volně a mírně vztýčí, hlava se nesmí klonit ku předu ani do zadu, ústa se musejí dostatečně otvírati a dech jimi přímo řinouti. Jazyk se musí jak jen možná pokojně chovati, ani o zuby ani o svrček úst zarážeti. Sedění není zpěvu příznivo. Při zpěvu se nesmí nic před ústa klásti, jelikož by to volnému průchodu dechu a vyvinutí se tonu škodilo. V churavém stavu se nesmí zpívati, zvláště týká-li se churavost ústrojů hlasu. Tak též se nesmí zpívat hned po tělesném namáhání, ani krátce po stole. Překřikování při zpěvu, neb zpívání na příliš studeném neb příliš teplém místě, jakož i předržování při cvičeních jest rovněž tak hlasu jako tělu na škodu. Neméně hlasu a zdraví škodné jest zpívání v době, kdy se hlas mění.

Z uvedeného se důmyslný učitel dovtipí, která bude nejprůměřenější hodina k zpívání, jakož i k čemu dítky před začátkem vyučování zpěvu navyknouti i co jim na srdce vložití musí. Opomenulo-li by se toho, mělo by to dříve neb později škodný následek.

Otvírání úst.

Při zpěvu se musejí ústa tak daleko otevírat, jak se otvírají při silném a zřetelném vyslovování hlásky *a*. Podobné otvírání úst musí každý žák zpěvu hledět zachovat, jak dalece to jen možná, i při ostatních hláskách. Zdá se to ovšem na první pohled nemožno; avšak musí se to přec stát, má-li se pěkného, zvukného a příjemného tonu docíliti. Jak přílišného, tak úzkého i širokého otvírání úst se musí žák chránit, an to vede k rozličným chybám a ton hyzdí.

Dýchání.

Dýchání požaduje při zpěvu mnoho cvičení a pozornosti, neboť na něm velmi mnoho záleží. Zpěvák musí vědět, jak, kdy a kde má dýchat.

Při zpěvu se potřebuje více dechu než v obyčejné řeči; pročež musí zpěvák častěji dýchat a větší část dechu do sebe vtáhnout. Dýchání to však se musí dít nepatrně, neslyšitelně, beze všeho nápadného hýkání a lapání, a jak jen lze v rychlých a plných tazích. Zpíváje, musí dechem spořit, t. j. dechu se musí jen tolik vypouštět, mnoho-li právě na ton třeba. Vypouštění dechu se musí však dít jemně, lehce bez všeho namáhání a násilného vyrazení. Jest třeba, aby dech jedním proudem z úst řinul a ton jako sám od sebe přinášel. Na každý ton z nova dech popadati, jest vůbec chybné a nesmí se připustiti. Prospěšné bude, když se dítky na rychlé dýchání a zponenáhle vypouštění dechu před skutečným zpěvem navyknou.

Naučení se dobrému dýchání děje se nejlépe zpíváním v polohlasu (*mezza voce*); silné udávání tonu hned z počátku učení není rádné, neboť zavádí lehce k vyrazení tonu.

S dýcháním se nesmí nikdy čekat, až všechn dech došel; neboť by tak povstávaly nemilé, smysl rušící zastávky, a zavdávala by se příležitost ku klesání tonu. Učitel musí velmi mnoho o to dbát, a záhy dítkám vštípit, že musejí dýchat, znamenají-li, že jim dech dochází. Tomu se však musí takto rozuměti, že se zase čekati nesmí, až se docházení to slabostí hlasu jeviti počne; neboť docházení dechu nesmí se nikdy slyšeti.

Kde se dýchat má, nedá se pro všechny případnosti dostatečně určit; avšak stává jistého hlavního pravidla, které skoro všecka ostatní pravidla v sobě zahrnuje. Pravidlo toto jest: „Každá souvislá, jak básnická tak hudební myšlenka musí se jedním dechem přednésti.“ Byla-li by ale tak dlouhá, žeby se nedala bez namáhání jedním dechem vyzpívat, musí se přec jen tam dýchat, kde má jakýs přirozený *prerývok*. Prerývků takových stává v každé slovy pronešené myšlence, a v největší části všech hudebních myšlenek a není mnoho k tomu zapotřebí, by je zpěvák na první okamžik poznal a si je vyhledal.

Nejvítanější příležitosti k dýchání jsou všechny *pomlčky* a *pausy*. Kde se však mezi dvěma myšlenkami žádná pomlčka nenachází, jest zpěvákovi nejen dovoleno, nýbrž z jiných příčin i potřebno, by kratičkou pomlčkou udělal. Ta se stane, když se poslední nota myšlenky o něco zkrátí. Tímto se nemění na myšlence ničeho, a napomáhá to k snadnému rozeznání myšlenek. Avšak jest to *jediný* případ, kde si nejen zpěvák, nýbrž i jiný hudebník zkrácení noty dovoliti smí.

Naprosto se nesmí dýchat mezi slovy, která nevyhnutelně k sobě patří, jako na př. mezi statným a přidavným jmenem, dále na puntikovaných notách, jakož i mezi dvěma notami, které obloučkem spojeny jsou.

(Pokračování.)

Hudba instrumentální v chrámech.

Podává Josef Lampa, kaplan ve Volešnici.

V otázce o napravení a zvelebení hudby chrámové mezi jinými mnohými dosti různými hlasy zvlášť nejvíce v popředí se staví otázka: „*Má-li hudba instrumentální v chrámech ponechána, či co zcela ne církevní z nich vyloučena býti,*“ a dělí mínění na dva mnoze sobě odporující tábory. Jsou, jenž chorál Řehořův za jediný důstojný křesťanské bohoslužby považují, a vedle něho jen hudbě kontrapunktické slohu: „*a la capella*“, hudbě to doby Palestrinovy místa popřávají: jsou však naopak mnozí, jenž co vělí citelové a zastavatelé hudby novější instrumentální, tuto též do chrámů připouštějí, arci u jakémisi výboru s vyloučením mnohých, za časů našich rozpověchných, mělkých, příliš světáckých výtvorů druhu tohoto. A boj mezi těmito dvěma tábory je dosti tuhý, jelikož každý z nich mínění své na důvody pro sebe vždy dosti důležité staví. Onino zavrhovatelé hudby instrumentální opírají se o starobylost chorálů, a jeho dříve v středověku výhradně užívání v chrámech, stavíce se tímto jaksi na půdu pozitivní; tito zase — jež bychom konservativní stranu pojmenovati mohli — odůvodňují mínění své dojmem hudbou tou na city lidské činěným, živou povšechnou a sice velmi oblíbenou praxí a pochvalnými výroky mnohých znalců a autorit církevních.

Že ale mnohé nešvary, jaké se užíváním světácké hudby instrumentální v chrámech dějou, důrazné slovo proti tomuto druhu hudby mluví, toť uznati musí každý. Nemilo, ba hnusno jesti poslechnouti, kterak na mnohých místech při výkonech bohoslužebných mysl naši k Bohu pozvednout majících, zaznívají, či spíše hlučeji skladby vyššího vzletu prázdne, výjimky ze zpěvoher, ba marše a kusy taneční: kterak zvlášť o větších slavnostech smyslným choutkám jen lahodící sola jak od zpěváků tak na rozličné nástroje se provozují, a to hlavně z té příčiny, by koncertistu onomu pak vzdáti se mohla chvála při případech takových zvlášť na venkově obyčejná: Ten náš . . . , ten to zná!! —

Při takovýchto okolnostech věru vítězství kloní se ku straně oněch, jenž hudbu instrumentální z chrámů vyhostěnu míti chtějí; jelikož ale za příčinou částečného zneužívání neradno věc samu hned zavrhnouti, míníme, že nerozhodnuto zůstane vítězství, leč až u věci té rozhodně promluví papežská stolice, již rozhodnutí to přísluší, ana hudba chrámová tak úzce s liturgií samou spojena jest. A že od tohoto nejvyššího soudu přísně a svědomitě šetřeno bude všech důvodů pro i contra, toho nám důkaz již dějepis hudby chrámové podává, kde též již jednou podobná otázka se byla rozřešila, když hudba figurální — a to zvlášť zásluhou Palestriny

— navzdor též mnohému zneužívání, v chrámech ponechána byla. A tak přátelům hudby instrumentální nebude tuším třeba příliš strachovati se, že se zavrhnutím nešvar spolu i zavržena bude veškerá hudba instrumentální. Neb ač chorál Řehořův z ducha církve téměř vyvoděn jí hlavně a jedině důstojen jest, ač v kontrapunktu starých hudebních výtečnickův vrchol hudby chrámové se pokládá; předce snad i výtvořím svobodnějšího slohu hudby novější místa popřáno bude v chrámech, ač budou-li vedeny skladby takové duchem církve, kterýžto *duch zbožný pravý církevní spíše měřítkem pro důstojnost skladeb chrámových býti má, než jedině forma a sloh, v jakémž sepsány jsou.*

Z tohoto stanoviska pozoruje-li se hudba chrámová, tu hudbě instrumentální, ač veliká většina skladeb toho druhu co chrámu nedůstojných a světáckých zavrhnouti se musí, za příčinou zase mnohých velebných ryze církevních toho slohu skladeb, místa v chrámech zajisté popřáno být může. A z tohoto stanoviska i my na hudbu chrámovou pohlížíme, když tuto některé myšlenky v prospěch hudby instrumentální čtenářům předkládáme.

Hudba vším právem nazývá se řečí citů. Cit hlavně to je, na nějž hudba rozličně dle účelů svých působí. Účelem tedy hudby chrámové bude, by dovedla v srdcích posluchačů vzbuditi city vyšší náboženské; tu city radosti, tu litosti a skroušenosti, tu vděčnosti, tu náboženské oddanosti, tu úcty a pokory před Božskou velebností, tu osobní nízkosti a nedokonalosti, by dovedla vůbec člověka i beze slov přivesti k modlitbě, jej potěšiti — neb i vnitřem jeho blahodějně zatrásti. — Kdož by však, slyše skladby instrumentální některých výtečnickův, jako n. p. *Tumy, Brixioho, Vitáska, Tomáška, Horáka, Cherubiniho, Aiblingra* a m. j. zaznívati důstojně v chrámech našich, kdož by necítil se povzbuzena buď si hudebník či nehudebník k pravé pobožnosti, k vyšším citům náboženským? A proč, jak mnohých toho máme příkladů, v místech, kde katolíci s protestanty sousedí, lito tak četně chrámy naše o slavnostech navštěvují, cítíce se hudbou zde více k Bohu pozdviženými než ve svých mrtvých modlitebnách? Tu mocně mluví *cit* a důrazné slovo pronáší *pro* hudbu instrumentální. I jest tu, jakby člověk, povbuzen k pobožnosti, neměl na tom dosti, vyjevovat jí slovy, tu zpěvem, tu modlitbou, ale nutil se dáti toto vnitřní nadšení na jevo způsobem jiným zjevným — užíváním rozličných hudebních nástrojů, by chválil takto Boha *se vsí síly své.*

Má tedy hudba instrumentální zajisté do sebe vlastnost tu, že, pakli důstojně provedena bývá, povznese srdce křesťana k Bohu; proč by měl jí tedy přístup do chrámů zamezen býti? Že zřetel posluchačů hlavně

na své umělé krásy obračí a k podivu více než k zbožnosti pobádá? To samé však místa míti může i při hudbě vokální slohu „a la capella“, ba i při chorálu, že by přítomní více si všimali a posuzovali skladbu a její umělost, než aby jiní přivedeni byli k zbožnosti. A jestli mnohý ředitel kůru všeskotem rozličných nástrojů, nedokonalým a nedůstojným provedením skladby některé instrumentální, posluchače spíše rozptýlí, než k Bohu povznese, učini to neméně jiný nezapným provázením jednoduché písně, učini to mnohem více ještě zpěv všeobecný, pakli dílem chybně dílem křiklavě se ozývá. Nástroje hudební jedině nejsou příčinou rozptýlenosti a nepozornosti přítomných v chrámu při provozování mnohých skladeb chrámových; — vina tu leží ve světáckém slohu —; ale spíše jak již řečeno, moudře a obezřetně v skladbách ryze církevních upotřebené mysl a srdce člověka mocně k Bohu a pravé zbožnosti pozdvihnou.

(Dokončení.)

Starý hudební spolek v Praze.

Sděluje professor V. V. Tomek.

Nejstarší snad, jakžkoli skrovná *hudební jednota* v Čechách byla, kterou za panování císaře Matiaše osm osob stavu městského v Praze, a to naskrz soukromě a hlavně jen pro svou zábavu — zřídilo. Dle statut téhož spolku čili collegium musicum, 1. července 1616. sepsaných, záležel účel spolku naskrze jen v cvičení v hudbě, a nejvíce zpěvu, jakož v provedení dobrých mottet, madrigalů i jiných zpěvů a umělých komposicí, méně v cvičení na instrumenty, kterých více jen k provázení zpěvu užíváno, jakož jen dva prvopočáteční oudové k tomu umění se přiznávali, jeden, který na varhany hrál, a druhý na jiný instrument. Jména prvních zakladatelů spolku v týchž statutech i pečeti jejich podepsána se nalezájí, totiž: Melichar Teyprecht, Abraham Güncel, D. Fleišer, Samuel Adam z Veleslavína, Antonín Kolander z Weissenfelsu, Jan Adam Lengefelder, M. Jos. Turcu, Melichar Corda. Počet oudů, kteří by se později ku kolleji přidati chtěli, ustanoven byl při nejvyšším na 12 osob; a však dobrého přítele, který by spolu hudebník a kolleji příjemný byl, každému také sebou ke schůzce přivesti volno bylo.

Kollej se scházela obyčejně ve čtrnácti dnech jednou, kromě obzvláštního zaneprázdnění, a sice u jednoho ouda, který ordinarius nazván byl, buď v bytu jeho, buď v jiném místě od něho ustanoveném. První ordinarius byl zvolen hned při založení spolku od ostatních spoluoudů; potomně pak při každé schůzce pře-

dešlý ordinarius sám budoucího svého nástupce jmenoval; neboť úřad jeho jen v předsedění při jedné schůzce záležel. Kromě ordinaria měla společnost ještě jiného, a sice stálého představeného, staršího čili seniora, u kterého se fiskus čili pokladnice spolku a též statuta chovaly. Seniozem spolku byl učiněn při založení Melichar Teyprecht.

Ke schůzce po každé přijíti každý zavázán byl pod pokutou, jakou nad ním ostatní spoluoudové ustanovili; leč žeby dostatečnou příčinou se omluviti mohl, kterou po jiném spoluoudu kolleji oznámiti povinen byl.

V letě scházeli se oudové mezi druhou a třetí hodinou odpoledne, a hudební cvik až do šesti hodin trval, načež společně obědvali; v zimě naopak v jedenáct hodin scházeli se k obědu, a po obědě trvala hudba až do tří, na nejdél do čtyř hodin odpoledne. Vyměření těchto časů, docela protivné našemu věku, ježto ku koncertům, anž ke všem téměř zábavám večerní čas ustanoven, docela se srovnává s mravopoctností předků našich, kterým vůbec večír mimo domácí příbytek býti neobyčejné bylo, zvláště osobám vážným a usedlým, jen studenti a jiný mladý lid ovšem nočních potulek dosti často hledávali.

Dle statut neměl společný oběd déle trvati než hodinu, a ten opatřiti byla věc ordinaria; kterémuž, poněvadž i jídla, ježto předložiti měl, statuty vyměřena byla, učiníme snad vděk milovníkům gastronomických strážností, když i o těch podotkneme. Předepsáno mu totiž bylo napřed nějaké jídlo vařené, pak pečeně se salátem, potom jiné prý ještě „dobré jídlo,“ naposledy sýr neb něco z mouky pečeného. Poněvadž o polívce zmínky žádné se nečiní, sami bychom se odvážili, z toho zavírat, že snad u starých Čechů ani naskrze nevyhnutelnou částkou oběda nebyla, ačkoli, že staroslavné kuchyni české dosti známa byla, mohlibychom odjinad hojně důkazů přivésti. K pití dával ordinarius pintu vína, a druzí všichni po půl pintě; kdo nějakého přítele s sebou přivedl, povinen byl i za něho pintu přispěti. Větší náklad na oběd činiti, bylo ordináři pod trestem zapověděno; mimo to bylo varhaníkovi a instrumentistovi to ulehčení také stanovami vysazeno, že, poněvadž prý oni větší práci než druzí přičiňovati se musí, za to jim obadva dohromady oběd vystrojiti povinni byli, též i od přispívání půlou pinty osvobozeni jsouce.

Kromě těchto schůzek k společnému cvičení v hudbě záležely společné svazky oudů kolleje i v tom, že sobě měli v půjčování spisů, regalů a hudebních nástrojů povolně nápomocni býti, a komu se na těch věcech častým užíváním škoda stala, ta jemu z obecné pokladnice zase nahrazena byla.

Častěji řečené statuty této hudební jednoty nachá-

zejí se, německým jazykem psány, v knize psané v archivu magistrátu Pražského, nazvané „Chaos rerum memorabilium E. II. z.“ totiž ve způsobě pravého originalu, s pečeti všech osmi zakladatelů jednoty; což ohledem jazyka dosti divné jest proto, že mezi oudy několik vůbec známých českého jazyka se nachází. Zdá se tedy, že několik oudů též německých bylo, a proto listina v obojím, i v českém i v německém jazyku původně sepsána. Podobné jest, že i rozdílného náboženství a rozdílného politického smýšlení oudové byli; neboť sobě proto hned napřed vymňují, aby všechny bohomluvecké a politické rozprávky ze spolku naskrze vyloučeny byly, a to věru dosti znamenitý úkaz v těch časích bouřlivých jest, jak byli mužové tak vážní a umění svého milovní, že v tom všech jiných ohledech zapomenouti dovedli.

Jak dlouho spolek ten se zachoval, není nám nikterak povědomo, ale zdá se, že brzy zašel zároveň s mnohými věcmi předbělohorskými. Samuel Adam z Veleslavína utekl ze země brzy po vítězství císaře Ferdinanda II. nad stavy Českými, aniž o něm dále umíme pověděti. Melichar Teyprecht zatčen jest, a na pevnost Rábskou v Uhřích zavřen. O dvou synech jeho, Melicharovi a Janovi, a čtyřech dcerách čteme, že s matkou svou, opustivše dům otcovský na Starém městě Pražském, pryč ze země se odstěhovali, jakož učinily i Estera Krumlovská a Dorota Finková, sestry z Veleslavína, z domu svého se vyprodávše. Naproti tomu Abraham Güncel z Güncfeldu, císařské komory v království Českém sekretář, po bitvě Bělohorské zůstával vždy při úradě, o němž naopak nalezáme, že sobě dva domy na Starém městě po vystěhovancích koupil.

H ä n d e l.

Novella.

Myslete si nejvyšší vrchol jeho obratnosti a Vaše myšlenka zůstane daleko za tím, co vykonává.

Arbuthnot Popeovi.

Na sebe sama i na svět vezdejší zapomenuv, stál v okně přívětivého domu města Benátek květoucí jinoch a pohlížel snivě vzhůru k modrým nebesům.

Byl to Händel, jenž ze své otčiny, pěkného to Saska, sem přišel, by se zdokonalil.

„Proč jsi tak zamyšlen a zádumčiv, Bedřichu!“ zvolal Dominik, Händlův přítel a zaklepal snícimu na rameno. Však Händel ho neslyšel.

„Božský jinochu!“ zvolal přítel ještě jednou, „nezírej tak smutně do oblaků!“

Tu se zavřelo jinochovo krásné oko, jakby hrůzným snem z hlubokého spaní k bdění se navracelo;

nyní se hbitě obrátil, tak že dlouhými kadeřemi vánek po snivém čele pohrával, jemný odlesk večerních červánků splýval po liliových lících, přívětivé, opojené oči umělcovy líbaly přítele dříve než ještě umělecké rámě a stále se usmívající rty to učiniti mohly.

„Nebyl jsem trudnomyslný, bratře!“ promluvil nyní jemným hlasem, ozvěnou to své andělské duše. „Byl jsem ovšem zasmušilý, však jen pro hojnost blahocitu? jehožto jsem se já, slabý člověk, nehodným býti domýšlel. — Tu projela mne hrůza — pocítil jsem svoji nedokonalost — a bolestně usmívala se ústa, hrdé oko sklonilo se pokořeno k zemi.“

„Ó ty hrdopýšku!“ skočil mu Dominik s jemnou ironií do řeči. „Musíš se ovšem za svou nadutost stydět, jelikož jsi toliko člověk jako všickni jiní. — Ukaž, co jsi opět napsal. — Ó jak výtečně!“ zvolal nyní, své podivení déle netaje. „Jaká ušlechtilost, jaká plnost souhlasů a obrazů! To jest opět vznešená svatá idea! Ano, to předností jest v tvých velmi uměleckých skladbách, roztomilý Bedřichu, že všude duch a význam žije — a přec jsi ještě tak mlád! Ó Bedřichu, kým chceš ještě býti!“

„Nechtěj, bych se sám stydět musil!“ odvětil skromný jinoch, jehožto andělskou mysl sotva co jiného roznítilo, jako zasloužená chvála, již vždy za přemrštěnou držel, zvláště ale pocházela-li z úst jeho milovaného mistra. „Malým, jinošským pracem nepřisluší taká přehnaná chvála. — Ovšem, kdybych sen, jenž mne právě nad pozemskot povznesl, uskutečnit mohl, byl bych pravým umělcem! — Věz můj sen:“

„Když jsem, chtěje se po své práci zotaviti, chvíli do dálky hleděl, hylot mi, jak bych viděl vrch, na němž Spasitel poslední noc probděl, jenž u velebné slávě ze země vyrůstal k večerní obloze. — Pokojně a pyšně strměl tu onen vrch posvátný, u jeho paty v křovinách byla noc; jemný soumrak v jeho palmami opásaném středu a na jeho zeleném vrcholi jasně plápolající lesk oslavy.“

V temnosti zahrady Getsemanské, v níž vrch se povznášel, spí umdlení, pobožní učenníci, kterýmž Pán bdíti velel.

Na vrchu ve volné ozářené výši klečí Vykupitel; jeho ruce jsou přes Božská prsa křížem k modlitbě složeny, jeho nebeský obličej převyšuje svou nadzemskou velebností trpytící se večerní zlatolesk, jenž se co odlesk svatosti vůkol jeho svaté hlavy rozprostírá. — Dole u paty vrchu prochází se pokušitel lidský, satanáš. Zrádce se blíží s bojácnou tlupou. — S nebe sstoupí anděl Páně a podá Spasiteli kalich utrpení. — „Otče,“ volá Kristus v nejvyšší své bolesti duševní, „je-li možno, odejmi ode mne tento trpký kalich! Však ne má, nýbrž tvá vůle ať se stane,“ přidá s Božskou oddaností a umře blaženě.

„Co si to tak myslím a slzavýma očima neustále v zjevenou velebnost patřím, a co mě to pudilo, bych hned po péře sáhl a to slavné vidění na papíře notami vyjádřil: zavzněly náhle všechny zvony Benátské pojednou k večerní modlitbě a mně bylo, jakby mluvily andělské hlasy tímto slavným zvoněním! Tu jsem se modlil prose o sílu k budoucímu dílu, však mne probudil hlas mého Dominika.“

„Jak jsi přec šlechetný Bedřichu, ať píšeš neb hraješ; ať mluvíš neb miluješ!“ řekl Dominik patře na jinocha s obdivováním a ostýchavou bázni. „A jelikož jsi tak laskav, tak nežisten, chci ti ukázati moji nejnovější práci, o níž mi své pravé mínění říci musíš. Nemohu se myšlenkou tak vysoko povznesti jako ty, aniž mi možná při pracích na tak umělé sestavení se odvážiti; vybral jsem si, doložil Dominik ješitně, zcela prostý předmět.“

S uzarděním vytáhl nyní Dominik své nejnovější dílo z kapsy a podával je s třesoucíma se rukama svému příteli, starostlivě každý jeho pohled skoumaje, zdali chválu či opovržení vysloví.

Vroucí láska k Dominikovi a jeho rozšafná snaha zápasily nevýslovně v Händlově skoumavém oku, když skladbu svého přítele prohlížel; konečně rozhostil se jemný úsměch po jeho sličném obličejí a klada skladbu na stolek zvolal:

„Příteli! — Ach! Nepokusil jsem se ještě své dětinství a svoji činnost milým rodičům vylíčiti, v tom jsi mne ovšem předešel.“

Skladba dobrého Dominika obsahovala vylíčení jeho šťastných dnů v růženém dětinství. Obětavá láska matky, péče otcovy a veselé dovádění dětí bylo hlavníčkami notovými vysloveno.

Händel pohlížel, silně dojat, na tuto prostou skladbu, pak opět zcela dobrosrdečně v upřímné oko Dominika pohlédl. I tázal se jej Dominik starostlivě a bázlivě „Jsi tedy spokojen, Bedřichu?“

„Docela!“ odpověděl saský umělec.

„Ach, jsem blažen,“ mluvil Dominik dále stav se neobyčejnou chválou hovořivým, „že jsem přec jednou něco vytvořil, co se lidem líbí, ano i tobě přemilý bratře, na jehož pochvale si nejvíce zakládám. Starý Maestro haní mi vše, cožkoliv vypracuji; tato skladba, pravil, nestojí za nic, jest sprostá i nepřírozená. Mimo to myslí ještě, že by mi chyběla idea, z jejíž věčného, u vnitř duše lesknoucího se paprsku, jak on říkává, představy zvuků vyplývati mají. Upírá mi vidu, jelikož nechci psáti opery a oratorie, jako ty, nýbrž jen sonaty a jemné nápěvy pro moji harfu, neb zpěvy idilycké.“

(Pokračování.)

FEUILLETON.

Z Prahy.

Starovské divadlo. Dříve než o operách mluvíti a je rozebírati budeme, uznáváme za prospěšné, bysme čtenářům v tomto oboru hudby méně znalým aspoň vysvětlili, co opera jest a na kolik druhů se rozděluje. — Opera jest činohra se zpěvem a hudbou spojená. Dvě hlavní umění účinkují v operě: básnictví a hudba; první podá děj, druhé opatří jej vnadou tonů; důležitost obou bije do očí; avšak i malířství, tanec a stavitelství musí spoluúčinkovati. Opera jest podřízený druh zpěvo-hry a blíží se co do poetického vzdělání brzy truchlohře, brzy veselohře, brzy činohře. Italčané rozeznávají 3 druhy oper, totiž: velkou, komickou a smíšenou operu. Ve tragické neb velké operě (opera seria) jedná hrdina dle obdoby hrdiny v truchlohře; v komické operě (opera buffa) zobrazují se pošetilosti a vady neb úskoky; avšak užívá se tu dialogu (rozmluvy) místo recitativu; smíšená opera (opera semiseria) jest dle obdoby činohry tvořena; střídajíť se v ní vážné a veselé partie. Aby děj, jež často zpěv přetrhne, se nevrátil, nechá básník osoby místo recitativu mluvíti, vpletá nádherné kroje, dekorace, mašiny, ballety, aby oko posluchačovo spolu zaměstnáno bylo. Pročež vybíraly se látky hlavně z báječného světa a tu utvořila se takto romantická opera, kterážto hlavně od Němců, jmenovitě od Mozarta (*Don Juan — Kouzelná flétna*), a od K. M. Webra (*Čarostřelec a Oberon*) vzdělána jest. Němci rozdělují operu takto: 1. Velká opera, kdež se jako v italské všude zpívá, na př. ve Webrově „*Euryanthe*“, v Spontiniho „*Vestálce*“; 2. heroická opera, jež má vážnou látku a mluvených dialogů dovoluje; 3. lyrická opera (vlastně špatně zvolený název, anto každá opera lyrická býti má), kteráž s jednoduchým dějem spojuje vývin jakéhokoliv duševního rozpoložení; 4. komická opera, na př. Mehulova opera „*Obě lišky*“; 5. operetta neb malá opera, v nížto málo osob jednajících se nachází (a v nížto jednoduchý děj jest). V operě hraje velkou roli recitativ; než co jest recitativ? Recitativ je zpívaná řeč, jistý druh zpěvu, kterýž se velmi řeči podobá; je to hudební deklamací, kteráž co do přednesu a akcentování co možná nejvíce k pathetické deklamací lne. Recitativu užívá se též v oratoriu a v kantatě, by se vypravování přednášelo; naproti tomu místa, v nichžto cit vládne a kterážto déle trvající několika slovy se pronášejí, ponechána jsou ariím, duettům, terzettům a jiným pospolným kusům. Jelikož ale v operě nemůže vždy na arii duetto neb jiný pospolný kus následovati neb chor přijíti a tomu se opět nová arie připojiti, musí se proto část jednání a rozmluv osob v drámě zaměstnaných buď recitativem přednášeti neb toliko jen mluvíti. Včera se dávala Zaktová opera „*Orfeus v podsvětí*“ od J. Offenbacha.

— Pan Alex. Dreyschock uspořádá před svou cestou do Rus, v Praze 8. led. ještě jeden koncert a jedno soirée pro komorní hudbu, na kteroužto zajímavou zábavu všechny hudbomily upozorňujeme.

— Ve valném shromáždění „jednoty k zvelebení kostelní hudby“ dne 29. prosince byli na návrh ředitele pana J. Krejčího za čestné údy zvoleni: Dvorní

varhaník Jan B. Schneider v Dráždanech (nar. 1789), varhaník hlavního chrámu Aug. G. Ritter v Magdeburku (nar. 1811), a vrchní varhaník Adolf Hesse ve Vratislavi. Mimo tyto dostalo se této cti panu J. Částkovi, kaplanu u sv. Trojice. Obširnější zprávu podáme příště.

— Jak doslycháme, přijede sem slavná rodiva Nerudovská z Brna ku koncertům.

— Tři kvartettní zábavy pánů A. Benevice, F. Bauše, A. Paulusa a prof. J. Goltermanna dne 1., 8., 15. prosince v sále konviktském. Na počátku tohoto století uspořádal Pixis v Praze kvartettní zábavy pro komorní hudbu, kteréž od té doby každoročně se odbývají. Komorní hudba podobá se podobizně, na kteroužto se zblízka patřiti musí, anto až do nejjemnějších záhybů pilně vypracována jest. Z toho vysvitá, že i tlumočníci komorní hudby praví umělcové býti musí, aby podobizna (komorní hudba) tak se objevila, jak ji skladatel sám podal. Toho se nám dostalo ve všech těchto zábavách. Slyšeli jsme 3 kvarteta od Haydna, tvůrce komorní hudby (1. A-dur op. 55 čís. 1. — 2. A-dur op. 20 čís. 3. — 3. G-dur op. 17 čís. 2.) od Mozarta, kvarteto (Es-dur. čís. 4.) od Beethovena, 2 kvarteta (B-dur op. 130, C-dur op. 50) a 1 větu z jeho kvinteta (D-dur op. 137); fuga od L. Spora, podvojný kvartet (G-moll op. 136) od Onslova, kvartet (C-moll op. 8 čís. 4.) a konečně kvartet (D-moll) od domácího skladatele Frömtra, ředitele pianního ústavu. Jak známo, položil Haydn pevný základ ku kvartetu; vedle něho slynul Sacchini. Vysoce povznesla tento druh hudby fantasie Mozartova a na nejvyšší vrchol povýšil jej obrovský duch Beethovenův. Co tento hrdina a jeho současníci a následovníci, n. p. Romberg, Spohr, Onslov, pak novější mistři Reissiger, Mendelssohn, Schumann, Veit v tomto oboru dokázali, podaly nám Pražské kvartettní zábavy během tohoto století. Pokládáme za zbytečné mluvíti o skladbách syrchu uvedených mistrů, toliko budiž nám dopřáno několik slov o kvartetu p. Frömtra pověditi. Skladba páně Frömtrava je zdařilá práce. Všechny věty svědčí o důkladně vzdělaném a myslícím skladateli, jemuž forma žádných těžkostí nedělá. Uspořádání jednotlivých vět, hudební zosnování a zpracování, praktické a souměrné zacházení s nástroji jsou chvály hodné. Vedle skutečně pěkné 1. věty zasluhuje zvláště scherzo „*allegro bizzaro*“, s původním rytmem chvalného uznání. Provedení skladeb bylo vždy mistrovské majíc stínu a světla a vyznačující se jemným nuancováním. Mezi umělci vyznačil se hlavně pan Benevic, jenž svou uměleckou cestou do Belgicka a Francie co do krásného tonu, svěžesti a pružnosti velice získal. Návštěva nebyla velmi četná.

— 1 —

— Koncert jednoty pražských hudebních umělcův ku prospěchu ústavu pro vdovy a sirotky jejich odbýval se v pátek dne 23. prosince. Provozovalo se nádherné oratorium „*Paulus*“ od Mendelssohna-Bartholdyho. Oratorium „*Paulus*“ jest jako Haendlův „*Mesiáš*“ z rozličných míst sv. písma sestaveno. Má méně čísel než „*Mesiáš*“ (týž má 54 a Paulus 45), avšak mezi nimi jsou dlouhé rozpravné recitativy. Sestáváť z dvou oddělení, z nichžto první obrácení, druhé apoštolskou činnost Pavla líčí. Text má mnohé vady, ježto skladateli překážky kladly.

Chor rozpadává na dvě polovice. V 1. oddělení odůlal Štěpán hrdinovi oratoria převládající část zájmů. V 2. dílu jsou vlastně jen dvě čísla, v nichžto vznešený, ohnivý duch Pavla vyniká a do nichžto skladatel všechn plápol a sílu svého umění vložit mohl. Nad tímto něco hubeným textem rozprostřel Mendelssohn veškerou hojnost svého nadšení. Musíme-li se vyznati, že tato hojnost a svěžest barvitosti tonu tak působí jako obraz od Correggia čarovně a chvatně budící láskou lásku; nedá se s druhé strany upříti, že seřaděno 54 tak plně pracovaných čísel, z nichžto některé se pomalu pohybují, posluchače tím více unaví, jelikož oratorium toto časem velmi rozvláčné jednání má a text ku konci žádného vzrůstání, žádného stupňování výrazů nepřipouští. Vrchol básně nachází se již v polovici 1. oddělení. Jako každé číslo s láskou zosnováno jest, jest též instrumentací bohatá a rozsáhlá, má na sobě svěží barvitost jara, rovnoměrnost a přiměřenost, které se za vzor postaviti dají. Zabloudí-li instrumentací časem za meze oratoria, dá se textem omluviti, n. př. ve sboru pohanů (2. odd. čís. 35 B-dur): „Seid uns gnädig, hohe Götter“, kdež flétna trochu neslušně vystupuje, avšak při římské oběti mohlo by se to ovšem snést, kdyby dramatická totožnost úlohou oratoria byla. Všude, kamž v oratorium tomto pohlednem, najdeme utěšená a poučná čísla. Opominouce krásnou ouverturu, dramatický a charakteristický sbor „Ukamenujte ho“, neskončeně jemný a důvěrný sbor „Sie wir preisen selig“, klenot Paulusa „Mache dich auf, werde Licht“ a vznešený imposantní sbor koneční podáme jen úsudek o ceně celku téhož oratoria. Mendelssohnova skladba jest větším dílem přísná co do formy, avšak jádro neleží zde tak zhola; staré vážné a důstojné formy jsou hojností stylistických a instrumentálních krás ozdobeny. Händel ověnil svou hlavu hvězdami, Mendelssohn vonnými květinami. Mendelssohn uvedl opět choral do oratoria; avšak také Graun ve svém díle „Smrt Ježíše“ střídal choral se sbory. Duch v oratoriu „Paulus“ jest naskrz uslechtilý, důstojný; nikdy nesklesne Mendelssohn se své vysoké sféry, vždy jej rozplamení posvátnost látky. V celé skladbě nenajde se čísla, ježto by lehkovážné, obyčejné, neb slohu tomuto nepřiměřené bylo. Provedení bylo v každém ohledu výborné pod mistrným vedením pana kapelníka Fr. Škroupa. Solové partie měli v rukou slečny Prauseová a Schmidtová, pánové Eilers, Reichel, Strakatý, kteřížto dle sil svých k zdařilému celku přispěli. Návštěva byla velmi četná.

— Koncert Žofínské akademie dne 28. prosince obsahoval tenkrát velmi zajímavá čísla, z nichžto zvláště nová skladba „Ebrejská elegie“ (text od Vojt. Šmilovského) od Zik. Kolesovského, ředitele akademie, velkou pozornost na sebe zbudila. Je to skladba pro mužský sbor, sola a s průvodem čtyř cell. Pan skladatel, pojmuje úplně text, zosnoval komposicí svou duchaplně, podav charakteristiku textu přiměřenou a velmi dojímavou hudbu, při nížto cella celku elegičnosti dodávají. Účinek skladby této jest hluboce dojímavý. Provedení bylo výtečné, potlesk, jenž skladateli i účinkujícím platil, hlučný. Dále slyšeli jsme dvě písně české a) „radost a žalost“ od J. Vašáka, b) „večerní klekání“ od Zik. Kolesovského, ježto slečna Anna Sobotková, žákyně žof. akad. správně přednášela. Mimo tyto provedeno bylo motetto od Kückena, a nádherné a mohutné Halleluja od Haendla, Regina coeli, pro smíšený sbor od A. Caldary, pak Vineta,

a mužský sbor od Abta a konečně duchaplná a charakteristická skladba „Das Zigeunerleben“ od Roberta Schumanna. Ku konci přednášel pan Jos. Löw „Fantaisie Impromptu“ od B. Chopina a „Aufschwung“ od Schumanna uhlazeně, obratně a s přiměřeným výrazem. Výsledek koncertu byl tehdež velmi skvělý. Četné obecenstvo odměnilo se panu řediteli a spoluúčinkujícím hojnou pochvalou.

— Večerní třetí zábava mužského zpěváckého spolku dne 29. prosince v sále konviktském došla od četného obecenstva všestranné pochvaly. Volba sborů byla trefná a provedení jejich skutečně výtečné. Slyšeli jsme mimo pěkné německé sbory od F. Mähringa, K. Reinecka, Rob. Schumanna, K. Zöllnera, Rubinsteina, K. Löwa, Otta, F. Schneidra, Mendelssohna, z nichžto Zöllnerův sbor, „Wo möcht ich sein“ opakován býti musel, také české sbory, totiž duchem českým vynikající sbor „Milost a víno“ od J. Vašáka, „Náš zpěv“ od Vil. Blodka, jenž ač nedosáhnuv textu, přec vítaným darem pro spolky venkovské bude a konečně výborný elegickým tónem se vyznačující sbor „Nevěrný milý“ od J. Vašáka, jenž na všestranné přání se opětoval. K této velmi zdařilé produkci připojujeme toliko přání, aby činný tento spolek ještě více českých sborův provozoval a zajisté dosáhne též u českého obecenstva vřelejšího účastenství.

— Koncert pana H. Vieuxtempsa (vysl. Vieuxtan) v divadle dne 30. prosince došel velkého účastenství a skvělého úspěchu. Pan Vieuxtemps (nar. 1819) přednášel 1. větu svého koncertu A-dur, pak své adagio a rondo, svou fantasii appassionatu a konečně své humoristické variace, Yankee-doodle a osvědčil se co znamenitý virtuos; Vieuxtemps má technickou sběhlost úplně v moci. Od bezkonečného trilku s perlicím staccatem, od terzových oktavních a decimových chodů, od pizzicata, jenž co sršící ohněvod po všech 4 strunách hupkuje až čtyřhmatným arpeggiím; od čarovného flageolettu, jenž co Aeolova harfa zaznívá, slovem každou jednotlivost technické sběhlosti privádí Vieuxtemps k úplné platnosti; avšak jeho tón není tak velký jako tón Ferd. Lauba, aniž staccato tak výrazné jako Laubovo. Vyznáváme však upřímně, že jsme více očekávali a že nás náš Ferd. Laub svou bravurou více uchvátil než dotčený koncertista. V tomto koncertě účinkovali zpěvem sl. Schmidtová, sl. Brennerová a pan Eilers. Mimo to provedeny byly dvě ouvertury k Fingalshöhle od Mendelssohna a od Gade. Vieuxtemps byl mnohokrát hlučně volán a dělil pochvalu se slečnou Brennerovou.

— Hudební literatura. U pana Rob. Veita vyšel 6. sešit „Katolického varhaníka“ od Josefa Förstra, obsahující dvě adventní písně: „Prozpěvujice ve-sele“ — „Narodil se Kristus Pán“ s příslušnými mezihrami a dohrami. Upozorňujeme pány varhaníky na toto důležité dílo, kteréž by žádnému chyběti nemělo. Sešit tento stojí 40 kr. nov.

Berlín. Pan Ferd. Laub pozván byv od několika hudebních spolků v Holandsku ku koncertům, vystoupil v Amsterdamě, Rotterdamě, Lagduně a jiných městech se skvělým úspěchem a okouznil svou hrou všude obecenstvo. — Spohrova „Jessonda“ dávala se tu nedávno v novém obsazení. Tehdež zpívala slečna Ferlesi (?)

(Ferlesova), Pražanka ponejprv Amazili, s kteroužto úlohou se co do technické stránky a pojmutí dobře obeznámila. Těžiště její však padlo do duetta s Nadorim (2. dějství), které čistě jsouc přednešeno, velkého účinku zbudilo. — K otevření zdejšího divadla „Victoria,“ kteréž 1400 lidí zaujímati může, napsal kapelník téhož divadla pan Josef Nesvada ouverturu, jižto výtečný kritik L. Rellstab skvělým hudebním kusem nazývá.

Darmstadt. V 2. koncertu zdejší kapely slyšeli jsme novou symfonii (A-dur) od J. A. Bertha, člena dvorní kapely v Stuttgartu. Dílo to je výtečné, jež se rovně tak svěžími, duchaplnými motivy, jakož i výborným zosnováním vyznačuje.

Lublaň. Z pozůstalosti Kam. Maška vyjde zde co nejdříve „Slovenská Gěrlice.“

Lvov. (Dop. pův.) (Úmrtí Serwaczyńského). Dne 30. listop. r. 1859 zemřel tu znamenitý houslista, Stanisław Serwaczyński, čestný oud více Spolkův hudebních, býv. ředitel divadelních orchestrů v Peště a ve Lvově — v 74. roku věku svého. Zvěčnělý umělec tento byl jedním z nečinnějších soupeřův věhlasného Karla Lipińského, který při každé příležitosti pochvalně se o něm zmiňoval i zasloužil též toho, neb všude, kdekoli vystupoval v koncertech — ve Lvově, v Krakově, v Peště a zvláště v Benátkách — obdivovali se jeho mistrné a tklivo-dojímavé i především v přednesu adagia nedostížené hře. Jako pravdivý „guślarz słowiański“ (kouzelník v umění hudebním) nejvíce však rozněcoval posluchače a opanoval jejich srdce, když mu bylo hráti nápevy polské, na jejichž základu více překrásných složil útvarův pro housle. Ještě roku tohoto v letě s velkým zalíbením poslouchali výtečnou hru jeho lázenští hosté v Truskawci, ačkoliv už byl churavý. Byloť to poslední znění hry umělce — labutí zpěv strun jeho. — Mimo četné skladby pro housle složil Serwaczyński v mladších letech svých hudbu k frašce „Tadeusz Chwalibóg,“ potom hudební divertissement pod titulem „Kulig Krakowski“ a více „Polonézův“ a „Kołomyjek“ pro housle a piano, jež v svém čase velkého naležší rozšíření posud s oblíbením bývají provozovány. „Pokój prochómi jego!“

(V. D.)

Paříž. Dne 15. pros. vystoupil ponejprv po své nemoci tenorista Roger (vysl. Rožé) před skvělým obecnstvem ve velké operě, ano vystoupil se svou uměle zhotovenou rukou a slavil triumfy. Umělá jeho ruka je skutečný div, a mohu Vás ujistit, že přísluchači několik minut nevěděli, která z obou ruk mrtvá či živá jest. Roger překvapil každého, když ponejprv v „Bílé paní“ současně jednou i druhou rukou pohyboval. Ve velkém výjevu 5. dějství „Proroka“ dal ruce přes kříž, vyzdvihl je na hlavu, dělal prosící, pohrdavé a broživé posunky. Avšak to není vše nic. V 4. dějství Favoritky držel na své nové páži umírající Eleonoru a jak pak milenkou královu, dřív než jí před milostným duettem odpustil, silně odstrčil a na zem uvrhl pohybem ony páže, jenž živější a strašnější býti nemohla. Příjem Rogerův obnášel 25000 franků. V představeních opery „Pout do Ploermelu“ od

Meyerbeera muselo se přestati následkem smrti kozy Dinorahiny. Nutno novou kozu k představení vycvičit, by se opera opět dávat mohla.

Vídeň. (Dop. pův.) [České besedy. — Filharmonické koncerty. — Lazarev.] Pan Rosa, oud zdejší opery uspořádal v hostinci „u zelené koruny“ čtyry besedy dne 12. a 22. listop. a dne 7. a 21. prosince, k nimžto se mnoho Slovanů dostavilo. Slyšeli jsme produkce na melofon od krajana našeho Suchana a rodiny jeho, na cello od Moravana p. Cáhela a jiných. Zvláště pak vynikal pan Bláha na trompetu, s kterýmžto nástrojem s největší lehkostí zscházeli umí a jenž svým citplným přednesem veskeré obecnstvo uchvátil. Pan Král, znamenitý virtuos na viola d'amour hrál několik piec na svůj nástroj; jak, to se neptejte. Dojal, uchvátil a okouznil všechny posluchače a musel na všestranné přání každou piecu opakovat. Dále byly provedeny sbory a čtvero zpěvy české i srbské, sola a písně české a srbské, zpívané od p. Ferchtegotta, Osvatiče a jiných. Orkestr c. k. operního divadla pod vedením pana ředitele Eckerta uspořádá v letošní koncertní saisoně čtyry filharmonické koncerty v divadle operním. Programy ku těmto koncertům jsou velmi zajímavé. Obsahují symfonii (A-dur) od Beethovena, od Mendelssohna a R. Schumanna, ouverturu k „Anakreonu“ od Cherubiniho, ku „Koriolanu“ od Beethovena a k „Vile Mab“ a „marche funebre“ od Berlioze, k Walburgisnacht od Mendelssohna a Händlovo mistrovské dílo „Israelité v Egyptě.“ Ještě slovo o Lazarevu, jehož se, jak Vy díte, jistý hudby znalý pán z Vídně ujal a jehož výroku i já co Čech odporovati musím! Bylo by žádoucné, kdyby Lazarev do Prahy přibyl a své skladby provozovati dal; zajisté by Pražská kritika zásluhy jeho ocenila. Avšak my děkujeme za takovouto hudbu v duchu a charakteru Slovanů. Na štěstí ví celý svět, že Slované jsou národ hudební, a že duch a charakter jejich taký nesmysl býti nemůže, jak jej Lazarev sepsal. Kdybysme byli o 20 let nazpět, škodil by velice pan Lazarev Slovanům, avšak za nynějších dob jen sám sobě škodí. — a —

Dur a moll.

(Alex. Dreyschock.) Jak známo, dával v prosinci Alex. Dreyschock koncerty ve Vídni a přednášel v jednom z nich Beethovenův Es-dur koncert pro piano s neslýchaným úspěchem. Po ukončení hry tlačil se skrze množství obdivovatelů stařec k vítěznému umělci. Třesoucí se rukou sáhnuv do tobočky podal virtuosu složený papír řka: „Přijměte nejdůstojnější tlumočnicku ducha našeho velkého Beethovena, tuto drahocennou památku a považujte ji, jakoby Vám ji velký mistr sám byl daroval. Bylať to — kadeř Beethovenova; muž, jenž mu ji daroval, byl, jak nám sám Dreyschock vypravoval, slavný německý básník Bedřich Halm neb jinak svobodný pán z Münch-Bellinghausenu.

(M. Bernier.) Mikuláš Bernier, ředitel hudby královské kapely v Paříži zdržovav se nějaký čas v Římě, rád by se býval se znamenitým Caldarou seznámil, by se u něho zdokonaliti mohl. Avšak muž tento byl nepřístupný. Bernier musel se k tomu odhodlati, k němu co sluha do služby vstoupiti. Jednoho dne našel Bernier na psacím stolku svého pána začatou skladbu. Bernier uchopiv se péra dokončil ji. Od této doby byli nejvícejší přátelé.

Páni odběratelé „Dalibora“ na rok 1859, obdrží s tímto číslem obálku na notové přílohy.